

PORTEKİZ CUMHURİYETİ
İLE
TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
ARASINDA
ASKERİ ALANDA İŞ BİRLİĞİ
ÇERÇEVE ANLAŞMASI

PORTEKİZ CUMHURİYETİ İLE TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ ARASINDA ASKERÎ ALANDA İŞ BİRLİĞİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI

Portekiz Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti (bundan böyle münferit olarak "Taraf", müşterek olarak "Taraflar" olarak adlandırılacaklardır),

- Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı'nın güvenlik ve istikrarın temel taşı olduğunu dikkate alarak,
- Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin amaç ve ilkelerine bağlılıklarını bir kez daha teyit ederek,
- Taraflar arasında her iki tarafın egemenliği, eşitlik ilkeleri ve karşılıklı saygı temelinde çeşitli savunma alanlardaki işbirliğinin her iki ülkenin ortak çıkarlarına ve ekonomik verimliliğe katkıda bulunacağını vurgulayarak,
- Ulusal yasalar, Uluslararası Kurallar ve Anlaşmalar temelinde iki ülke arasında mevcut dostluk ilişkilerinin daha da geliştirilmesine olan ihtiyacı vurgulayarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

MADDE-I AMAÇ

Bu Anlaşmanın amacı MADDE-IV'te belirtilen alanlarda yetkili makamların ilgili sorumlulukları dahilinde Taraflar arasındaki ilişkiler için bir çerçeve oluşturmak ve Taraflar arasında askerî ve savunma iş birliğini sağlamaktır.

MADDE-II KAPSAM

Bu Anlaşma, MADDE-IV'te belirtilen alanlarda ve bu Anlaşma temelinde yapılacak tamamlayıcı nitelikte ve uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller ve diğer teknik düzenlemelerle belirlenecek olan diğer alanlarda personel, malzeme, teçhizat, bilgi ve tecrübe mübadelesini kapsamaktadır.

MADDE-III TANIMLAR

Bu Anlaşmada kullanılan terimler, aşağıdaki anlamları taşımaktadır:

1. **Gönderen Devlet;** Bu Anlaşmanın amaçları için Kabul Eden Devlet'e personel, malzeme ve teçhizat gönderen Devleti ifade eder.
2. **Kabul Eden Devlet;** Bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla ülkesinde Gönderen Devletin personeli, malzeme ve teçhizatı bulunan Devleti ifade eder.
3. **Misafir Personel;** Tarafların diğer Tarafın topraklarında bulunan askeri/sivil personeli ifade eder.
4. **Bakmakla Yükümlü Olunan Aile Bireyi;** Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu kişileri ifade eder.

5. **Kıdemli Personel:** Bu Anlaşma kapsamında gönderilen askerî/sivil grubun faaliyetlerine nezaret etmek üzere, Gönderen Devlet'in mevzuatına uygun olarak atanmış, Misafir Personel arasındaki en kıdemli kişidir.
6. **İş Birliği:** Tarafların ulusal mevzuatınca belirlenmiş hususlar uyarınca, bu anlaşma çerçevesinde müttekabiliyet ilkesine dayalı faaliyetleri ifade eder.

MADDE-IV İŞ BİRLİĞİ ALANLARI

Taraflar arasında iş birliği aşağıdaki alanlardan oluşacaktır:

1. Savunma politikası ve askerî doktrin;
2. Silahlı Kuvvetler ve savunma kurum ve kuruluşları;
3. Savunma ve Askerî hukuk sistemi;
4. Terörle mücadele;
5. Barışı koruma ve insani yardım hareketi;
6. Personel idare ve yönetimi;
7. Askerî eğitim ve öğretim ve tatbikatlar;
8. Kartografi, hidrografi ve askerî coğrafya;
9. Askerî tıp ve sağlık hizmetleri;
10. Askerî tarih, askerî arşivler, yayınlar ve müzeler;
11. Askerî bilimsel ve teknolojik araştırmalar;
12. Lojistik ve lojistik sistemleri;
13. Savunma sanayi;
14. Askerî tesislerdeki çevresel konular ve kirlilik denetimi;
15. Askerî istihbarat;
16. Sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler;

MADDE-V UYGULAMA VE İŞ BİRLİĞİ ESASLARI

1. Tarafların kararına uygun olarak, iş birliği aşağıdaki şekillerde gerçekleştirilebilir;
  - a. Savunma Bakanları, Genelkurmay Başkanları ve onların yardımcıları veya Taraflarca yetkilendirilen diğer görevlilerin toplantı ve ziyaretleri;
  - b. Askeri ve savunma faaliyetlerinin çeşitli alanlarında Taraflara ait uzmanlar arasında tecrübe değişimi,

- c. Benzer askerî ve savunma kurumları arasındaki temaslar;
  - d. Müşterek müzakereler, istişareler ve toplantılar düzenlenmesi ve kurslara, sempozyumlara ve konferanslara katılım;
  - e. Müşterek hareketlerin planlanması ve icrası ve ulusal topraklardaki tatbikat ve/veya eğitimlere (atış eğitimi dahil) katılmaları için askerî gözlemcilerin davet edilmesi;
  - f. Eğitici bilgi ve malzemelerin mübadelesi;
  - g. Hibe veya karşılıklı lojistik destek ve envanterden mühimmat sağlanması ve bedeli karşılığında hizmet;
  - h. Liman ziyaretleri;
2. Detayları, Taraflarca karşılıklı olarak belirlenecek uygulama sürecinde, bu Anlaşmaya uygun olarak tamamlayıcı ve uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler akdedilebilir.

MADDE-VI YETKİLİ MAKAMLAR

Bu Anlaşmanın uygulanmasında yetkili makamlar:

Portekiz Cumhuriyeti adına : Portekiz Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti adına : Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı'dır.

MADDE-VII GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ GÜVENLİĞİ

1. Gizlilik dereceli bilgilerin değişimi, Portekiz Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti Arasında Gizlilik Dereceli Bilginin Karşılıklı Korunması Anlaşması ile düzenlenecektir.
2. Bahse konu Anlaşma tamamlanana kadar aşağıdaki kurallar uygulanacaktır.
  - a. Bu Anlaşma kapsamında temin edilen veya üretilen gizlilik dereceli tüm bilgi ve belgeler, fikrî ve maddi mülkiyet hakları ve malzemeler, Taraflar arasında imzalanan diğer anlaşma ve düzenlemeler uyarınca amacına uygun olarak saklanacak, işleme alınacak, üretilecek, mübadele edilecek, aktarılacak veya kullanılacaktır.
  - b. Taraflardan birinin diğerinden temin ettiği bilgi ve malzemeler, diğer Tarafın çıkarı aleyhinde kullanılamaz.
  - c. Gizlilik dereceli bilgi ve malzemeler; ancak bu bilgileri sağlayan Tarafın önceden vereceği yazılı onayıyla, Üçüncü Taraflara ifşa edilebilir.
  - d. Tarafların mübadele edilen gizlilik dereceli bilginin ve malzemenin korunması ve gizlilik derecesinin kaldırılmasının önlenmesine ilişkin sorumlulukları, Anlaşmanın geçerliliğinin sona ermesinden sonra da devam edecektir.

MADDE-VIII HUKUKİ KONULAR

1. Misafir Personel ve bakmakla yükümlü olunan aile bireyleri, Kabul Eden Devletin topraklarında bulunduğu sürece giriş, ikamet ve çıkış da dâhil olmak üzere, Kabul Eden Devletin yürürlükte bulunan yasa ve yönetmeliklerine tabi olacak, ayrıca, yargı yetkisi Kabul Eden Devlette olacaktır.
2. Kabul Eden Devlet, Misafir Personel ya da bakmakla yükümlü olunan aile bireylerinden herhangi birinin tutuklanması durumunda Gönderen Devleti derhal bilgilendirecektir.
3. Misafir Personel ya da bakmakla yükümlü olunan aile bireylerinden herhangi birinin Kabul Eden Devlet Tarafınca adli bir soruşturmaya veya yargılanmaya muhatap olması halinde, bu kişi Kabul Eden Devlet vatandaşlarına sağlanandan az olmamak koşulu ile genel kabul görmüş hukuki korumadan istifade etme hakkına sahip olacaktır.
4. Kabul Eden Devletin kanunlarına aykırı davranmaları durumunda Misafir Personelin faaliyetlerine son verilecektir.
5. Gönderen Devlet, Kabul Eden Devletin topraklarında Misafir Personel üzerinde disiplin yargı yetkisini kullanabilecektir.
6. Gönderen Devletin Kıdemli Personeli, kendi kuvvetinin askerî teamülleri ve disiplin yasaları uyarınca personeli üzerinde disiplin tedbirleri uygulama yetkisine sahiptir.

MADDE-IX TALEPLER

1. Her bir Taraf, ağır ihmal veya kasıttan kaynaklanmadığı sürece diğer Tarafa karşı zarar veya ziyan için tazminat hakkından feragat edecektir. Taraflar karşılıklı olarak zarar ve ziyanın ağır ihmal ya da kasıtlı eylemden kaynaklanıp kaynaklanmadığına karar vereceklerdir.
2. Üçüncü tarafların yaptığı mal ve eşyada meydana gelen zarar ve ziyan (kasıtlı yahut kasıtsız) konusundaki tazminat taleplerinde, Kabul Eden Devletin yasal mevzuatı geçerli olacaktır.
3. Bu Anlaşmada öngörülen faaliyetlerin yürütülmesi esnasında kendi personelinin yaralanması ve hayatını kaybetmesi halinde Gönderen Devlet herhangi bir tazminat talebinde bulunmayacaktır.
4. Talepler MADDE-XIV uyarınca diplomatik kanallardan yürütülecektir.

MADDE-X İDARİ HUSUSLAR

1. Taraflar karşılıklı olarak aksini belirtmedikçe, Kabul Eden Devlet, Misafir Personele, bu Anlaşmada ya da bu Anlaşma uyarınca doğan diğer anlaşma ve düzenlemelerde belirtilenlerin dışında herhangi bir görev vermeyecektir.
2. Misafir personel resmi görevlerinin ifası esnasında kendi silahlı kuvvetlerinin üniforma ve askerî rütbe işaretlerini taşıyacaklardır.
3. Gönderen Devlet, gerekli gördüğünde, personelinin geri çağırma hakkını saklı tutar ve Kabul Eden Devlet, Gönderen Devletten buna ilişkin bir talep aldığı anda, geri çağırılan personelin dönüşü için mümkün olan en kısa zamanda gerekli tedbirleri alacaktır.

4. Bütün Misafir Personel ve Bakmakla Yüklü Olduğu Aile Bireyleri, Kabul Eden Devletin mevcut düzenlemelerine bağlı olarak orduevlerinden, askerî kantinler ve askerî sosyal tesislerinden yararlanabilecektir.

5. Misafir Askeri Personel veya Aile Bireylerinden herhangi birinin vefat etmesi durumunda, Kabul Eden Devlet, Gönderen Devleti haberdar edecek, cenazeyi toprakları içindeki en yakın uluslararası havalimanına nakledecek ve cenaze gönderilinceye kadar gerekli transfer tedbirlerini alacaktır.

MADDE-XI SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Misafir Personel, sağlık açısından bu Anlaşma hükümleri gereği gerçekleştirilecek faaliyetleri yapabilecek uygunlukta olacaktır.

2. Misafir Personel ve Aile Bireyleri, Kabul Eden Devletin askeri hastanelerinde, Kabul Eden Devletin kendi askeri personeli ve aileleri ile eşit şartlarda sağlık hizmetlerinden yararlanacaktır.

3. İşbu Anlaşma uyarınca yapılan uygulama anlaşmalarında karşılıklı olarak aksine karar verilmedikçe, diş protezi, görme ve işitme gereçleri ve diğer tıbbi yardım gereçlerinin kullanımını içeren tedavi ücrete tabi olacak ve uzun süren tıbbi tedavi, ilaç, her türden diğer sağlık hizmetleri ve hastanın ülkesine gönderilmesinden kaynaklanan tüm masraflar Gönderen Devlet tarafından karşılanacaktır.

4. Sivil kurumlarca sağlanan sağlık hizmetlerinin her türlü masrafı, personelin kendisi tarafından karşılanacaktır.

MADDE-XII MALİ HUSUSLAR

1. Bu Anlaşma kapsamına giren işbirliği faaliyetlerinde görevlendirilen Misafir Personelin özlük hakları, maaşı ve mali yükümlülükleri Gönderen Devletin mevzuatına bağlı olarak Gönderen Devlet tarafından karşılanacaktır.

2. Tüm masraflar, hizmet karşılığı alınan ücret, ücretsiz veya tenzilatlı olarak açıklanacaktır.

MADDE-XIII ULUSLARARASI SORUMLULUKLAR

Bu Anlaşma hükümleri, Tarafların diğer Uluslararası Anlaşmalar uyarınca sahip olduğu yükümlülükleri etkilemeyecek ve diğer Devletlerin çıkarları, güvenliği ve toprak bütünlüğü aleyhine kullanılmayacaktır.

MADDE-XIV ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

Bu Anlaşmanın uygulanmasından veya yorumlanmasından doğan anlaşmazlıklar Taraflar arasında istişare ve görüşmeler yoluyla çözülecektir.

**MADDE-XV
TADİL**

1. Bu Anlaşma, Taraflardan birinin yazılı talebi üzerine değiştirilebilir.
2. Değişiklikler, bu Anlaşmanın Madde XVII'sinde belirtilen koşullara uygun olarak yürürlüğe girecektir.

**MADDE-XVI
YÜRÜRLÜK VE SONA ERME**

1. Bu Anlaşma, müteakip bir (1) yıllık sürelerle otomatik olarak yenilenebilecek şekilde beş (5) yıl yürürlükte kalacaktır.
2. Taraflardan biri işbu Anlaşmayı herhangi bir zamanda diplomatik kanallar vasıtasıyla önceden yazılı bildirimde bulunmak suretiyle sona erdirebilir.
3. Bu Anlaşma, bu tip bir bildirim alınmasından doksan (90) gün sonra sona erecektir.
4. Bu Anlaşmanın sona erdirilmesi, Taraflar başka şekilde mutabakata varmadığı sürece, devam eden programları ve faaliyetleri etkilemeyecektir.

**MADDE-XVII
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ**

Bu Anlaşma, onay için gerekli tüm prosedürlerin kendi yasal düzenlemelerine uygun olarak tamamlandığını belirten en son yazılı bildirim diplomatik kanallar vasıtasıyla Taraflarca alındığı tarihten altmış (60) gün sonra yürürlüğe girecektir.

Bu Anlaşma, kendi Hükümetlerince tam yetkilendirilmiş olarak altında imzaları bulunanların şahitliğinde imzalanmıştır.

Lizbon'da 06 Mayıs 2013 tarihinde Portekizce, Türkçe ve İngilizce dillerinde, her biri eşit derecede geçerli olmak üzere, iki orijinal nüsha olarak tanzim edilmiştir. Yorum Farklılığı halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

**PORTEKİZ CUMHURİYETİ
ADINA**

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**José Pedro Aguiar-Branco
Milli Savunma Bakanı**

**Ahmet Davutoğlu
Dışişleri Bakanı**

